
УДК 378.02:372.8

Тарас Васильович БУНЄЄВ,
*кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри
тактики прикордонної служби факультету охорони та захисту
державного кордону Національної академії Державної прикордонної
служби України імені Богдана Хмельницького, м. Хмельницький*

ДОСВІД ПІДГОТОВКИ ТА ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ПРЕЗЕНТАЦІЙ ПІД ЧАС ЗАНЯТЬ

У статті проаналізовано погляди педагогів щодо використання різних візуальних засобів під час занять. Розглянуто також досвід використання викладачами мультимедійних презентацій під час проведення різних видів занять. Зображено особливості підготовки та використання мультимедійних презентацій під час занять.

Ключові слова: досвід, використання, заняття, мультимедійна презентація, підготовка.

Постановка проблеми у загальному вигляді. В умовах зростання інформаційного навантаження якість підготовки фахівців значною мірою залежить від оптимізації навчального процесу на основі ефективного використання класичних та активного впровадження нових методик щодо застосування різноманітних технічних засобів навчання.

Проведення занять є неможливим без використання сучасних засобів навчання. Особливого значення сьогодні набуває методика використання мультимедіа-проектору та мультимедійних презентацій викладачами.

© Бунєєв Т. В.

Результати аналізу останніх досліджень свідчать, що значна кількість провідних вітчизняних науковців досліджувала означену проблему. Зокрема, використання різних засобів навчання досліджували Д. Іщенко і А. Філіпов [1], М. Сметанський, В. Галузяк, В. Шахов [2], В. Сластьонін, І. Ісаєв, Є. Шиянов [3], Б. Олексієнко [4], Н. Мойсеюк [5], Н. Мороз [6], Т. Бунеев [7] та ін.

Проте поза увагою залишаються особливості підготовки та використання мультимедійних презентацій під час заняття.

Метою статті є визначити особливості підготовки та використання мультимедійних презентацій під час заняття.

Виклад основного матеріалу дослідження. Кожен викладач прагне до бездоганного викладання навчального матеріалу. Однак навіть логічне і послідовне викладання на сучасному етапі не можливо уявити без використання технічних засобів навчання.

У педагогічній науці ведуться постійні дискусії з питань форм і методів викладання матеріалу, а також вмілого використання різних візуальних засобів. З появою сучасних технічних засобів, а саме мультимедія-проектора, збільшуються можливості використання PowerPoint-презентацій.

PowerPoint-презентація – це фактично набір слайдів для проектора, що можуть бути наповнені текстом, фотографіями, малюнками, схемами, таблицями. Використання мультимедійного проектору та PowerPoint-презентацій розширює можливості викладача у викладанні навчального матеріалу під час занять. Проведений аналіз наукової літератури [1–7] та практичний досвід використання викладачами мультимедійних презентацій дає можливість визначити особливості їх підготовки та використання.

По-перше, підготовка змісту:

зміст презентації повинен відповідати меті та навчальним питанням заняття;

текст повинен відповідати встановленим правилам орфографії, пунктуації, скорочень і правил оформлення тексту (відсутність крапок у заголовках тощо) та не повинен містити помилок;

мультимедійна презентація повинна бути побудована лаконічно, мати певну послідовність та логічно завершуватись; має бути стислою та містити максимально необхідну інформацію;

повинна містити не більше одного логічного наголосу: почервоніння, яскравість, обведення, миготіння, рух;

інформація на слайді має бути розташована (переважно горизонтально, зверху донизу за головною діагоналлю, найбільш важлива інформація повинна розташовуватися в центрі екрану, якщо на слайді картинка, то напис повинен бути під нею; бажано форматувати текст по ширині, не допускати “рваних” країв тексту).

По-друге, візуальне і звукове оформлення:

під час створення презентацій найефективнішим є військовий “принцип одноманіття”: всі заголовки – одного кольору (наприклад, темно-червоного), тексти – іншого (наприклад, чорного чи синього). Використовувати не більше трьох кольорів на одному слайді, і так – на всіх слайдах презентації. Фон слайду слід робити неясним і рівномірним – так, щоб “не різало очі” і не відволікало курсантів. Також бажано вживати найчитабельніші шрифти: Arial, Tahoma або Helvetica, шрифт заголовків – у межах 33–44 пт для текстів і підписів-анотацій – у межах 20–30 пт. Не створювати занадто кольорово-яскравих слайдів – це відволікає увагу курсантів. На слайдах слід викладати короткі ключові тези, тому що курсантам візуально важко сприймати великий масив тексту. Натомість слайд з 2–3 ключовими реченнями сприймається ефективніше і запам’ятовується краще. Слайд повинен містити не більше 5–7 рядків тексту на одному слайді (саме рядків, а не речень). На слайді повинно бути не більше 5 об’єктів (під “об’єктом” розуміємо одну текстову тезу, одне фото чи інший графічний елемент);

слід раціонально й логічно розміщувати на одному слайді водночас і тезу, і ілюстрацію до неї. Але, якщо ілюстрація містить дуже багато дрібних важливих деталей, то краще подати тези на одному слайді, а ілюстрацію – на наступному (з коротким підписом-анотацією чи стрілками-поясненнями);

таблична інформація вставляється в матеріали як таблиця текстового процесора MS Word або табличного процесора MS Excel. Під час

розміщення таблиці як об'єкта та пропорційній зміні її розміру реальний розмір шрифту, що відображається, повинен бути не менше 18 пт. Таблиці і діаграми розміщуються на світлому або білому фоні. Не варто вставляти в презентації великі таблиці. Вони складні для сприйняття краще замінювати їх графіками, побудованими на основі цих таблиць. Якщо все ж таблицю показати необхідно, то краще залишити якомога менше рядків і стовпців, навести лише найбільш необхідні дані. Не слід розривати таблицю та розміщувати її окремі частини на різних слайдах, на одному із слайдів не буде відзначено функціональних і змістовних полів таблиці;

наявність анімації в презентаціях – це вирішення питання дозування інформації. Анімуючи об'єкт у презентації, варто пам'ятати, що будь-який рухомий об'єкт знижує сприйняття, відволікає, порушує динаміку уваги. У титульному слайді використання анімації об'єктів не допускається. В інформаційних слайдах допускається використання анімації об'єктів тільки у випадку, якщо це необхідно для відображення змін, що відбуваються в тимчасовому інтервалі, і якщо черговість появи анімованих об'єктів відповідає структурі доповіді. У решті випадків використання анімації є недоцільним. Анімація об'єктів повинна відбуватися автоматично після закінчення необхідного часу. Анімація об'єктів в межах одного слайда “кляцанням” не є раціональною. Для зміни слайдів використовується режим “уручну”. Зміна слайдів у режимі “за часом” не допускається. Дозволяється використання стандартних ефектів переходу, окрім ефектів “жалюзі”, “шашки”, “розчинення”, “горизонтальні смуги”. Для всіх слайдів застосовується однотипний ефект їх переходу;

звукове супроводження анімації об'єктів і переходу слайдів використовується за виключної необхідності.

По-третє, методика використання мультимедійної презентації під час занять:

повинна бути розумна межа кількості слайдів (загальна кількість слайдів має бути мінімально-потрібною, розумною). Якщо занадто багато слайдів, курсанти просто не будуть встигати за думкою викладача, або просто не встигатимуть розглядати їх всі.

Пам'ятайте, що звичайній людині потрібно щонайменше одну хвилину, щоб зіставити слова зі змістом слайду, усвідомити й запам'ятати “картинку”-ілюстрацію. Тож у середньому на 80-хвилинне заняття має бути 40 – максимум 50 слайдів, які повинні змінюватися не частіше одного разу на дві хвилини, про це свідчить практичний досвід виростання мультимедійного проектора та PowerPoint-презентацій під час занять);

під час викладання навчального матеріалу необхідно концентрувати увагу не на слайдах, а на аудиторії. Викладач повинен поводити себе впевнено під час викладання навчального матеріалу. Вимовляти чітким і твердим тоном. Уповільнювати мовлення, щоб виділити головні моменти, витримувати паузи, щоб відокремити їх один від одного. Відповідаючи на запитання, акцентувати увагу на основних моментах навчального матеріалу, не відхилятися від змісту питання.

під час показу презентації необхідно уникати машинального переміщення “мишки”. Торкатися її тільки тоді, коли це потрібно: неусвідомлено-хаотичне переміщення стрілки “мишки” на екрані відволікає увагу аудиторії.

рекомендується не читати текст презентації! У центрі уваги має бути викладач. Заняття з використанням презентації – це коли курсанти отримують інформацію насамперед від викладача, а не просто разом із викладачем читають написи на слайдах. Не можна замінити викладача слайдами: якщо викладач подає новий матеріал – слайди мають ілюструвати і аргументувати думку викладача.

Висновок. Особливості підготовки та використання мультимедійних презентацій під час занять охоплюють: підготовку змісту мультимедійної презентації, візуальне і звукове оформлення мультимедійної презентації та методики використання мультимедійної презентації під час занять.

Перспективи подальшого дослідження полягають в розробці методичних рекомендацій викладачам щодо особливостей використання мультимедійної презентації під час проведення занять з гуманітарних, технічних та військово-спеціальних дисциплін.

Список використаної літератури

1. Іщенко Д. В. Основи військової педагогіки / Д. В. Іщенко, А. Ф. Філіпов. – Хмельницький : Видавництво Національної академії ПВУ, 2002. – 106 с.
2. Сметанський М. І., Галузяк В. М., Шахов В. І. Педагогіка : навчальний посібник / М. І. Сметанський, В. М. Галузяк, В. І. Шахов. – Вінниця : РВВ ВАТ “Віноблдрукарня”, 2001. – 200 с.
3. Общая педагогика : учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Под ред. В. А. Слатенина : в 2 ч. – М. : Гуманит. Изд. центр ВЛАДОС, 2002. – Ч. 1. – 288 с.
4. Олексієнко Б. М. Викладач військової академії / Б. М. Олексієнко / підручник. – Хмельницький : Видавництво Національної академії ПВУ, 1997. – 184 с.
5. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка : навчальний посібник. 5-е видання, доповнене і перероблене / Н. Є. Мойсеюк. – К., 2007. – 656 с.
6. Мороз Н. В. Використання мультимедійних засобів навчання на заняттях курсу з інтенсивного вивчення англійської мови / Н. В. Мороз // Освітньо-наукове забезпечення діяльності правоохоронних органів і військових формувань України : III Всеукраїнська науково-практична конференція (19.11.2010). – 2010. – № 3. – С. 141–142.
7. Бунеев Т. В. Особливості використання візуальних засобів навчання у вищих військових навчальних закладах / Т. В. Бунеев // Збірник наукових праць Національної академії державної прикордонної служби України. Серія : педагогічні та психологічні науки / [гол. ред. В. В. Райко]. – Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2014. – № 4(73). – С. 59–66.

Рецензент – кандидат педагогічних наук, доцент Сінкевич С. В.

Стаття надійшла до редакції 8.12.2015

Бунеев Т. В. Опыт подготовки и использования мультимедийных презентаций во время проведения занятий

В статье проанализированы взгляды педагогов относительно использования преподавателями разных визуальных средств обучения во время занятий. Представлен опыт использования мультимедийной презентации во время проведения разных видов занятий. Автором

также представлены особенности подготовки и использования мультимедийных презентаций во время занятий.

Ключевые слова: *опыт, использование, занятия, мультимедийная презентация, подготовка.*

Buneev T. V. Experience in terms of preparing and using of multimedia presentations during class

The article analyzes the views of pedagogical workers within the usage of various visual means during the class. It has also been considered the experience of teachers using multimedia presentations during different types of classes. The author also presents features of preparation and use of multimedia presentations during the class.

First, it refers to the working out of the multimedia presentations content: multimedia presentation content must meet educational goals and issues; multimedia presentation must meet the rules of spelling, punctuation, abbreviations and instruction text (no point in headlines, etc.) and must not contain errors; multimedia presentation has to be built succinctly, has a logical sequence and end; multimedia presentation has to be concise and include the most relevant information; multimedia presentation has to contain no more than one logical accent: redness, brightness, stroke, blinking, movement;

Secondly, it concerns the visual and sound design of multimedia presentations:

– when creating presentations there is the most effective military “principle monotony”: all headers – one color (for example, dark red), all texts – something another (for example, black or blue). Use no more than three colors on one slide, and so – on all the slides of the presentation. Background slide has to be dim and uniform – so that it is not “cut eye” and not distract of cadets. It is also desirable to take readable fonts: Arial, Tahoma or Helvetica, the font header – within 33–44 pt for text and signatures, annotations – within 20–30 pt. Do not create too bright color-slide – it distracts cadets. In short, the slides have to lay out the key messages because it is visually difficult for cadets to take large array of text. Instead slide with 2–3 key sentences is effectively perceived and remembered better. The slide has

to contain no more than 5–7 lines of text on one slide (just lines, not sentences). On the slide it has to be no more than 5 projects (under the “object” understand one text thesis, one photo or other graphical element);

- sounds animation of objects and slides shift is used for the exclusive necessity.

Thirdly, it refers to the methods of multimedia presentation using during the class:

- during the learning of material it has not to focus on the slides, but on the audience. The tutor has to behave confidently during the stating of educational material. The pronunciation must be clear and has a firm tone. Slow speech is to highlight the main points of withstanding a pause to separate them from each other. Answering the questions it has to focus on the main points of educational material, does not deviate from the content of the question.

- it is recommended not read the text presentation! The focus has to be on a tutor. The class with presentations using means that cadets get the information primarily from the tutor, but not just with the tutor read the inscriptions on the slides. It cannot replace the tutor with the slides if the tutor states the new material with slides to illustrate and argue his opinion.

Keywords: *experience, using, class, multimedia presentation, preparing.*